

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สมาธิสั้นของนักศึกษา กล่าวคือ การแสดงความไม่ตั้งใจเรียนหรือละเลยต่อการฟังคำบรรยายในชั้นเรียนเป็นอุปสรรคใหญ่ต่อการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักศึกษา จากการสอบถามจากผู้สอบถามวิชาต่างๆ และสิ่งทีพบเห็นโดยทั่วๆ ไปในชั้นเรียน คือ นักศึกษาชอบคุยกัน ในระหว่างเพื่อนในขณะที่อาจารย์กำลังบรรยายหน้าห้อง ซึ่งนอกจากจะทำให้ตนเองขาดสมาธิแล้วยังก่อให้เกิดความรำคาญต่อเพื่อนร่วมชั้นและอาจารย์ที่กำลังสอนอีกด้วย นอกจากนี้ นักศึกษาบางคนนั่งหลับ นั่งเหม่อลอย วาดการ์ตูน ทำงานอื่นๆ หรือเล่นเกมจากโทรศัพท์มือถือ ฯลฯ อันแสดงถึงความไม่ใส่ใจในสิ่งที่ต้องเรียนรู้ ณ เวลานั้น จึงทำให้ประสิทธิภาพการเรียนของนักศึกษาต่ำลงจากการประเมินของสมศ. ยืนยันว่ายิ่งเรียนสูงขึ้น ความสุข ความดีใจเหมือนจะค่อยๆ ลดลง ในขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็ไม่ได้ดี (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2552) นักการศึกษาจึงแก้ปัญหาด้วยการคิดค้นวิธีสอนต่างๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษานั่นมาสนใจการเรียนการสอนยิ่งขึ้น เช่นการใช้นวัตกรรมการเรียนโดยใช้สื่อต่างๆ แต่ยังคงคิดวิธีสอนมากขึ้นเท่าใด ผลผลิตที่ได้ยังมีแนวโน้มที่จะกระตุ้นและให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากขึ้น การศึกษาในระบบทั้งหมดมุ่งแต่การสร้างความรู้ ไม่ได้มุ่งสร้างปัญญา (nawachinkul, 2552) การศึกษาจึงควรเปลี่ยนแนวมาเป็นการศึกษาแบบองค์รวมที่จะทำให้ นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อส่งผลตามกระบวนการเรียนรู้คิดของผู้เรียนจากผู้ไม่ใ้รู้เป็นผู้ใ้รู้ จากการตรวจรายงาน การบ้าน หรือแบบฝึกหัดของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาประมาณร้อยละ 70 ที่ทำรายงาน การบ้านหรือแบบฝึกหัดไม่ตรงกับที่ได้รับมอบหมาย เมื่อสอบถามสาเหตุ นักศึกษายอมรับว่าเนื่องจากไม่มีสมาธิฟังคำสั่งจนเข้าใจหรือจับใจความได้เพียงบางประเด็น ทำให้ได้คะแนนน้อย เมื่อพิจารณาคะแนนเป็นหลักจึงทำให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายการเรียนในชั้นเรียน ดังนั้นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการบังคับให้นักศึกษาทำตามคำสั่งหรือกฎระเบียบของห้องเป็นการแก้ที่ปลายเหตุ การแก้ไขที่ต้นเหตุควรเริ่มจากการด้วยการนำกระบวนการจิตตปัญญาศึกษามาใช้ควบคู่และสอดแทรกไปกับกระบวนการเรียนการสอนตามปกติในห้องเรียน กระบวนการ

ดังกล่าวมีกิจกรรมที่เป็นการฝึกให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมการรู้คิดได้ด้วยตนเอง อันจะมีผลนำไปสู่พฤติกรรมการเรียนรู้ในด้านวิชาการที่ดียิ่งขึ้น

โจทย์วิจัยและคำถามวิจัย

การใช้กระบวนการทางจิตตปัญญาศึกษาสอดแทรกกิจกรรมการเรียนการสอนปกติในวิชาวิธีสอนชีววิทยา 1 และทดลองสอน 1 จะทำให้นักศึกษาพัฒนาพฤติกรรมการรู้คิดได้หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรู้คิดของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏ-เชียงใหม่ที่ใช้กระบวนการทางจิตตปัญญาเป็นกิจกรรมสอดแทรกการเรียนการสอนปกติในวิชาวิธีสอนชีววิทยา 1 และทดลองสอน 1
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกิจกรรมตามกระบวนการทางจิตตปัญญาศึกษาที่สอดแทรกในการเรียนการสอนปกติในวิชาวิธีสอนชีววิทยา 1 และทดลองสอน 1

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยนี้จะเกิดประโยชน์โดยตรงต่อนักศึกษาในกลุ่มเป้าหมายเป็นเบื้องต้น เพราะนอกจากนักศึกษาที่ได้ทำกิจกรรมตามกระบวนการทางจิตตปัญญาศึกษา จะเกิดการพัฒนาความรู้คิดแล้ว กระบวนการเหล่านี้ยังเป็นต้นแบบที่ทำให้ให้นักศึกษาซึ่งอยู่ในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตอาจนำกระบวนการเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนในโรงเรียนที่ตนเองสอนในภายภาคหน้า อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่สอนนักศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษารุ่นต่อไป และยังมีโอกาสเผยแพร่ความรู้ไปยังผู้สนใจต่อไป

สมมติฐานงานวิจัย

การใช้กระบวนการทางจิตตปัญญาศึกษามาสอดแทรกในการเรียนการสอนวิชาปกติ จะทำให้นักศึกษามีการพัฒนาพฤติกรรมการรู้คิดสูงขึ้น

ขอบเขตงานวิจัย

แบบการวิจัย

วิจัยในชั้นเรียน

ขอบเขตด้านประชากร นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 หลักสูตร ครุศาสตร์บัณฑิตสาขา
ชีววิทยาจำนวน 1 หมู่เรียน (จำนวน 21 คน)

ขอบเขตด้านเนื้อหา กิจกรรมตามกระบวนการทางจิตตปัญญาศึกษา จำนวน 14 เรื่อง

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น การจัดกิจกรรมตามคู่มือ
ตัวแปรตาม พฤติกรรมการรู้คิดของนักศึกษา

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการทำการวิจัย 1 มีนาคม 2553-30 กันยายน 2553

ขอบเขตด้านพื้นที่

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตเวียงบัว

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

คู่มือการทำกิจกรรมทางจิตตปัญญาศึกษา หมายถึง คู่มือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่จากการปรับปรุงและดัดแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ตามแนวที่เคยได้รับการอบรมจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่รุ่นที่ 1

รายงานของนักศึกษา เป็นรายงานตามความคิดอิสระหลังจากที่นักศึกษาได้ทำกิจกรรมนั้น ๆ แล้วเกิดความรู้คิดอะไรบ้าง

การรู้คิดของนักศึกษา หมายถึง ความสามารถที่นักศึกษาวเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ หลังจากทำกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว และมีการแสดงออกด้วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง

กิจกรรมสอดแทรก หมายถึง กิจกรรมทางจิตตปัญญาศึกษาที่ผู้วิจัยนำมาให้นักศึกษาทำในคาบที่มีการเรียนการสอนตามปกติ บางกิจกรรมอาจทำตอนต้นคาบเรียน บางกิจกรรมทำระหว่างคาบเรียน บางกิจกรรมอาจทำตอนท้ายคาบเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอนปกติ หมายถึง การเรียนการสอนที่มีคาบเรียนตามตารางที่มหาวิทยาลัยฯ กำหนด และมีเนื้อหาตามคำอธิบายรายวิชาตามหลักสูตร